	2.www.lex.uz -O'zbekiston Respublikasi Qonun xujjatlari ma'lumotlarimilliy bazasi 3. www.zivonet.uz 4.www.tdpu.uz 5. www.edu.uz. 6.www.stat.uz 7. www.soliq.uz
9.	Pedagogik risklarni boshqarishfaningning o'quv dasturi Jizzax davlat pedagogika universiteti Kengashining 2022 yil "___"_________dagi ____-sonli Kengash qarori bilan tasdiqlangan.
10.	**Fan/modul uchun ma'sullar:** Asatulla Mustafaqulov - Maktab menejmenti kafedrasi o'qituvchisi PhD
11.	**Taqrizchilar:** Botirov Baxtiyor Fayzullayevich- Maktab menejmenti kafedrasi dotsenti Hidoyatov Ravshan- Jizzax politexnika instituti "Menejment" kafedrasi dotsenti

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

ABDULLA QODIRIY NOMIDAGI
JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

"Tasdiqlayman"
Jizzax davlat pedagogika universiteti
rektori prof. Sh.S.Sharipov
____
2022 yil "____" ________

PEDAGOGIK RISKLARNI BOSHQARISH
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000	-	Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000	-	Ta'lim
Ta'limyo'nalishi:	70110103	-	Ta'lim muassasalarini boshqaruvi

Jizzax – 2022

8. Pedagogik tolerantlik.

IV.2. Mustaqil ta'limni o'zlashtirish tartibi.

Mustaqil ta'lim mazmuni ma'ruza, seminar va amaliy mashg'ulotlar mavzulari asosida shakllantiriladi. Biroq mustaqil ta'lim ko'proq ma'ruza va seminar mashg'ulotlarida o'rganilmagan masalalarni o'z ichiga qamrab oladi. Mustaqil ta'lim asosida o'qib-o'rganilgan masalalar fan bo'yicha oraliq va yakuniy nazorat ishlari savollarida o'z aksini topadi.

Mustaqil ta'limni tayyorlashda mazkur fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

1) darslik va o'quv qo'llanmalar boyicha mavzularni konspektlashtirish;
2) adabiyotlar asosida referat yozish;
3) kitob va maqolalarga annotatsiya yozish;
4) Internet tarmog'idan axborotlar izlash va tahlil etish.

V. Ta'lim natijalari/Kasbiy kompetensiyalar.

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- natural xo'jalik, tovar xo'jaligi, naflilik, almashuv qiymati, narx, mehnat unumdorligi haqida bilimlarga ega bo'lishi;
- Mehnat munosabatlari, mehnat unumdorligi, shuningdek, aniq va abstrakt mehnat kabi mavzuga oid iqtisodiy kategoriyalar to'g'risida tasavvurga ega bo'lishi;
- iqtisodiyotning nazariy asoslari, iqtisodiy qonunlar, tushunchalar, kategoriyalarni, iqtisodiy jarayonlarning xususiyatlarini bilishi va ulardan foydalana olishi;
- talaba iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tahlil qilish usullarini qo'llash, iqtisodiy muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilish ko'nikmalariga ega bo'lishi.

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari.

- Ma'ruzalar;
- Interfaol keys-stadiylar;
- Seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- Guruhlarda ishlash;
- Taqdimotlarni qilish;
- Individual loyhalar;

Jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyhalar.

7. **VII. Kreditlarni olish uchun talablar.**

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy nazorat, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

Joriy nazorat. Joriy nazorat semestr davomida seminar mashg'ulotlariga ajratilgan soatlar (juftlik) dan kelib chiqib umumiy 30 ball bilan baholanadi.

Jami seminar mashg'ulotlari bo'yicha o'zlashtirish natijalari 100 ballik tizimda 30 ball bilanbaholanadi.

Oraliq nazoratlar. Oraliq nazoratlar semestr davomida ma'ruza mashg'ulotlari o'quv soatidan kelib chiqqan holda 1 marta o'tkaziladi. Oraliq nazorat 100 ballik tizimda 20 ball bilan baholanadi. Oraliq nazorat ishi tarkibida mustaqil ta'lim topshirig'i kiradi.

Oraliq va joriy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalarga yakuniy nazorat topshirishga ruxsat beriladi.

Yakuniy nazorat yozma yoki test shaklida o'tkaziladi. Talabaning yakuniy nazoratdagi o'zlashtirishi 100 ballik tizimda 50 ball bilan baholanadi va yakuniy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalar fanni o'zlashtirgan hisoblanadi.

2. 2-mavzu: **Pedagogning innovatsion faoliyatida sodir bo'ladigan ziddiyatlar profilaktikasi(4 soat)**

Pedagogning innovatsion faoliyati – an'anaviy me'yorlar bilan yangi talablarning to'qnashuvi. Yangilik yaratish, ijodkorlikka moyillik. Yangilik yaratish motivlari. An'anaviy me'yor va yangi talablar o'rtasidagi ichki to'qnashuvlar. Pedagogik innovatsiyalarning kasbiy rivojlanishdagi ahamiyati. Psixologik to'siqlarni yengib o'tish yo'llari.

3-mavzu **Innovatsion boshqaruvda sodir bo'ladigan pedagogik risklar profilkatikasi(4 soat)**

Innovatsionboshqaruvdagi ichki ziddiyatlarning umumiy tavsifi. O'qituvchining innovatsion kasbiy faoliyatini oqilona tashkil qilish. Innovatsion boshqaruvda psixologik to'siqlarning kelib chiqish sabablari. Psixologik to'siqlarni oldini olish yo'llari. Psixologik to'siqlar profilaktikasining ilmiy-nazariy va konstruktiv-normativ funktsiyalari.Ta'limda ma'naviy bo'shliqlarning paydo bo'lishi va ularning oldini olish yo'llari. Ma'naviy bo'shliqlarning kelib chiqish sabablari. Ma'naviy ta'sir ko'rsatishning ahamiyati.

4-mavzu. **Pedagogik faoliyatda ob'ektiv, texnologik risklarning paydo bo'lishi va ularni bartaraf etish yo'llari(4 soat)**

Pedagogik faoliyatda ob'ektiv risklarning paydo bo'lishi. Ob'ektiv risklarning turlari. Ob'ektiv risklarni bartaraf etish yo'llari. Pedagogik faoliyatga madaniy-insonpar yondashuv.Pedagogik tolerantlik. Mimika (yuz ifodasi), pantomimika (harakatlar), ko'z bilan ta'sir qilish (noverbal muloqot)ni faol qo'llash. Muloqot jarayonida psixologik to'siqlarni bartaraf etish. Verbal va noverbal muloqot ko'rinishlari.

Muomala jarayoni va hamkorlik faoliyatida mutaxassisning jamoaga pedagogik ta'sir o'tkazishi. Maqsadga yo'naltirilgan muloqotni tashkillashtirish va boshqarish.

5-mavzu: **Pedagoglik kasbida sub'ektiv risklar profilaktikasi(4 soat)**

Innovation rivojlanish va suyektiv risk aloqadorligi. Kasbiy faoliyatda yuzaga keladigan sub'ektiv muammolar va ularning oldini olish. Kasbiy faoliyat va hayotiy maqsadlar uyg'unligi. O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi ziddiyatlarning riskologik tavsifi.

6-mavzu: **Pedagogik faoliyat jarayonida risklarni bartaraf etish(4 soat)**

Pedagogik faoliyat jarayonida risklarni bartaraf etish bosqichlari. Motivatsion-mo'ljalli bosqich. Vaziyatni tushunish bosqichi. Motivlarning yuzaga kelishi, faoliyatga ruhiy tayyorgarlik vujudga keltirilishi, maqsad va vazifalar belgilanishi.Pedagogning ta'lim va tarbiya berish vazifalarini hal qilishga qaratilgan hamda pedagogik ta'sir o'tkazish vositalari bilan amalga oshiriladigan kasbiy faolligi. Ta'lim mutaxassislari kasbiy faolligini oshirishda rahbarning vazifalari.

3. **III.2. Amaliy mashg'ulot mavzulari.**
2-semestr

1-modul. Pedagogik riskologiyaning nazariy asoslari

4.	**1-mavzu:Pedagogik riskologiya–amaliy fan sohasi sifatida (2 soat)** **Reja:** 1. Pedagogik riskologiya – ilmiy-tadqiqotlarning yangi yo'nalishi sifatida. 2. Ijtimoiy-iqtisodiy, psixologik risklar. Pedagogik risklarni tadqiq etish zaruriyati. 3. Ta'limboshqaruvidauchraydiganiqtisodiy-ijtimoiy,psixologikrisklarnio'rganish, tahlil qilish va ularning oldini olishga mo'ljallangan tadqiqotlar. 4. Pedagogik riskologiyada empirik ma'lumotlar.Pedagogik riskologiya haqida ilmiy izlanishlar. **2-mavzu:Pedagogik risklarning yuzaga kelish omillari va sabablari**(2 soat) **Reja:** 1. Pedagogik risklarni yuzaga kelishining nazariy jihatlari. 2. Ijtimoiy-gumanitar izlanish sifatida pedagogik risklarning o'ziga xosliklari. 3. Ta'limda iqtisodiy risklarning paydo bo'lishi. Shaxsiy va moddiy risklarning tavsifi. 4. Pedagogik risklarning psixofiziologik namoyon bo'lishi. **3-mavzu:Pedagogik riskologiyaning psixologiya,sotsiologiya, madaniyatshunoslik bilan bog'liqligi**(2 soat) **Reja:** 1. Ob'ektiv va sub'ektiv risklarning psixometrik tavsifi. Pedagogik risklarning fenomenologik jihatlari. 2. Madaniy muhit va pedagogik risklarning o'zaro aloqadorligi. 3. Pedagogik riskologiya faniningmaqsadi, vazifalari, tadqiqot ob'ekti va predmeti **2-Modul.Pedagogik invatika va riskologiya** **1-mavzu:Innovatsion ta'lim sharoitida pedagoglik kasbida pedagogik risklarning namoyon bo'lishi. (4 soat)** **Reja:** 1. Pedagoglik kasbida ijtimoiy-iqtisodiy, psixologik risklar. 2. Shaxsiy risklar. Jismoniy risklar. 3. Texnologik risklar. 4. Ziddiyatlarning kelib chiqishi. Ichki ziddiyatlar va ularni bartaraf etish yo'llari. **2-mavzu:Pedagogning innovatsion faoliyatida sodir bo'ladigan ziddiyatlar profilaktikasi**(4 soat) **Reja:** 1. Pedagogning innovatsion faoliyati – an'anaviy me'yorlar bilan yangi talablarning to'qnashuvi. 2. Yangilik yaratish, ijodkorlikka moyillik. 3. Yangilik yaratish motivlari. 4. An'anaviy me'yor va yangi talablar o'rtasidagi ichki to'qnashuvlar. 5. Pedagogik innovatsiyalarning kasbiy rivojlanishdagi ahamiyati. 6. Psixologik to'siqlarni yengib o'tish yo'llari. **3-mavzu Innovatsion boshqaruvda sodir bo'ladigan pedagogik risklar profilkatikasi**(4 soat) **Reja:**

	1. Innovatsion boshqaruvdagi ichki ziddiyatlarning umumiy tavsifi. 2. O'qituvchining innovatsion kasbiy faoliyatini oqilona tashkil qilish. Innovatsion boshqaruvdapsixologik to'siqlarningkelibchiqishsabablari. 3. Psixologikto'siqlarni oldini olish yo'llari. Psixologik to'siqlar profilaktikasining ilmiy-nazariy va konstruktiv-normativ funktsiyalari. 4. Ta'limda ma'naviy bo'shliqlarning paydo bo'lishi va ularning oldini olish yo'llari. 5. Ma'naviy bo'shliqlarning kelib chiqish sabablari. Ma'naviy ta'sir ko'rsatishning ahamiyati. **4 mavzu. Pedagogik faoliyatda ob'ektiv,texnologik risklarning paydo bo'lishi va ularni bartaraf etish yo'llari**(4 soat) **Reja:** 1. Pedagogik faoliyatda ob'ektiv risklarning paydo bo'lishi. Ob'ektiv risklarning turlari. 2. Ob'ektiv risklarnibartaraf etish yo'llari. Pedagogik faoliyatga madaniy-insonpar yondashuv. 3. Pedagogik tolerantlik. Mimika (yuz ifodasi), pantomimika (harakatlar), ko'z bilan ta'sir qilish (noverbal muloqot)ni faol qo'llash. Muloqot jarayonida psixologik to'siqlarni bartaraf etish. 4. Verbal va noverbal muloqot ko'rinishlari. **5-mavzu:Pedagoglik kasbida sub'ektiv risklar profilaktikasi**(4 soat) **Reja:** 1. Innovation rivojlanish va suyektiv risk aloqadorligi. 2. Kasbiy faoliyatda yuzaga keladigansub'ektivmuammolarvaularningoldiniolish. 3. Kasbiyfaoliyatva hayotiy maqsadlar uyg'unligi.O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagiziddiyatlarning riskologik tavsifi. 4. **6-mavzu:Pedagogik faoliyat jarayonida risklarni bartaraf etish**(4 soat) **Reja:** 1. Pedagogik faoliyat jarayonida risklarni bartaraf etish bosqichlari. Motivatsion-mo'ljalli bosqich. 2. Vaziyatni tushunish bosqichi. Motivlarning yuzaga kelishi, faoliyatga ruhiy tayyorgarlik vujudga keltirilishi, maqsad va vazifalar belgilanishi. 3. Pedagogning ta'lim va tarbiya berish vazifalarini hal qilishga qaratilgan hamda pedagogik ta'sir o'tkazish vositalari bilan amalga oshiriladigan kasbiy faolligi. **4.** Ta'lim mutaxassislari kasbiy faolligini oshirishda rahbarningvazifalari. **IV.Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.** **IV.1. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:** Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular: 1. **Pedagogik risklarning psixofiziologik namoyon bo'lishi.** 2. **Pedagogik faoliyatda ob'ektiv inqirozlarning paydo bo'lishi va ularni bartaraf e[tish] yo'llari** 3. **Pedagoglik kasbida texnologik inqirozlar va ularni bartaraf etish.** 4. **Pedagoglik kasbida texnologik inqirozlar va ularni bartaraf etish.** 5. **Pedagoglik kasbida sub'ektiv omillarning ichki ziddiyatlarga sabab bo'li[shi va] ularning oldini olish** 6. Innovatsion boshqaruvdagi ichki ziddiyatlar. 7. Ta'limda ma'naviy bo'shliqlarning paydo bo'lishi va ularning oldini olish yo'llari.

Fan/Modul kodi 351PTRBT04	O`quv yili 2022-2023	Semestr 2	Kreditlar 4
Fan/Modul kodi Tanlov	Ta`lim tili O`zbek		Haftadagi dars soatlari 4

	Fanning nomi	Auditoriya mashg`ulotlari (soat)	Mustaqil ta`lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Pedagogik risklarni boshqarish	60	60	120

	Hammasi	Jami auditoriya	Ma'ruza	Amaliy	Mustaqil ish
2-semestr	120	60	30	30	60
Jami	120	60	30	30	60

1. **Fanning mazmuni.**

Fanning maqsadi – magistrantlarni pedagogik riskologiya metodologiyasi bilan tanishtirish va ta'lim muassasalarini boshqarish faoliyatiga tayyorlashda pedagogik faoliyatda uchraydigan ijtimoiy-iqtisodiy, ruhiy, ma'naviy risklarning kelib chiqish sabablari,ularni bartaraf etish kompetensiyalarini shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifalari – magistrlarning pedagogik riskologiyaning metodologik qoidalarini egallashlarini ta'minlash; ta'lim muassasalarini boshqarish faoliyatiga tayyorlash; pedagogik faoliyatda uchraydigan ijtimoiy risk tizimlari va ta'lim boshqaruvidagi ichki ixtiloflar, ziddiyatlar, qarama-qarshiliklarning umumiy jihatlarini o'rganish va shu asnoda o'qituvchining innovatsion kasbiy faoliyatini oqilona tashkil etishga o'rgatishdan iborat.

2. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fanning tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu:Pedagogik riskologiya – amaliy fan sohasi sifatida(2 soat)

Pedagogik riskologiya– ilmiy-tadqiqotlarning yangi yo'nalishi sifatida. Ijtimoiy-iqtisodiy,psixologik risklar. Pedagogik risklarni tadqiq etish zaruriyati. Ta'lim boshqaruvida uchraydigan iqtisodiy-ijtimoiy, psixologik risklarni o'rganish, tahlil qilish va ularning oldini olishga mo'ljallangan tadqiqotlar. Pedagogik riskologiyada empirik ma'lumotlar. Pedagogik riskologiya haqida ilmiy izlanishlar.

2-mavzu:Pedagogik risklarning yuzaga kelish omillari va sabablari(2 soat)

Pedagogik risklarni yuzaga kelishining nazariy jihatlari. Ijtimoiy-gumanitar izlanish sifatida pedagogik risklarning o'ziga xoslikləri.Ta'limda iqtisodiy risklarning paydo bo'lishi. Shaxsiy va moddiy risklarning tavsifi. Pedagogik risklarning psixofiziologik namoyon bo'lishi.

3-mavzu:Pedagogik riskologiyaning psixologiya, sotsiologiya, madaniyatshunoslik bilan bog'liqligi(2 soat)

Ob'ektiv va sub'ektiv risklarning psixometrik tavsifi. Pedagogik risklarning fenomenologik jihatlari. Madaniy muhit va pedagogik risklarning o'zaro aloqadorligi. Pedagogik riskologiya fanining maqsadi, vazifalari, tadqiqot ob'ekti va predmeti.

Pedagogik innovatika va riskologiya

1-mavzu**Innovatsion ta'lim sharoitida pedagoglik kasbida pedagogik risklarning namoyonbo'lishi. (4 soat)**

Pedagoglik kasbida ijtimoiy-iqtisodiy, psixologik risklar. Shaxsiy risklar. Jismoniy risklar. Texnologik risklar. Ziddiyatlarning kelib chiqishi. Ichki ziddiyatlar va ularni bartaraf etish yo'llari.

VIII. Foydalanilgan adabiyotlar ro`yxati

Rahbariy adabiyotlar:

1. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilanbirga kuramiz. - Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017. —488 b.
2. Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatinibirgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimigakirishish tantanali marosimiga bagishlangan Oliy Majlis palatalariningkushma majlisidagi nutk. -Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2016. - 56 b.
3. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash -yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston RespublikasiKonstitutsiyasi qabul qilinganligining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanalimarosimdagi ma'ruzasi. 2016 yil 7 dekabr. Toshkent: "O'zbekiston" NMIU.2016.-48 б.

Asosiy adabiyotlar

1. Ходжаев Б. Педагогик аксиология. – Т.: Фан ва технология, 2012.
2. Зуфаров Ш. Педагогик инноватика. – Т.: Фан ва технология, 2013.
3. Розанов В.В. Рискология педагогическая.-Москва:Ментальность и время, 2011.
4. Воронин А.С. Рискология социально-педагогическая. – Екатеринбург: ГОУ ВПОУГТУ-УПИ, 2007.
5. Ниշонова З.Т. Психологик маслахат. – Т., 2008.
6. Гозиев Э. Г. Педагогик психология. –Тошкент: Университет, 2014.

Qo'shimcha adabiyotlar:

7. Мирзиёев Ш.М. Танкидий тахлил, катъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик-хар бир рахбар фаолиятининг кундалик коидаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йил истикболларига багишланган мажлисдаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг нутки// Халк сўзи газетаси. 2017 йил 16 январ, №11
8. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. "Ўзбекистон" 2016.
9. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олийжаноб халкимиз билан бирга қурамиз. "Ўзбекистон" 2017
10. Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев 2017—2021 йилларда Ўзбекистонни ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича харакат стратегияси. 7 февраль 2017 йил.
11. Sjoberg L., Drottz-Sjoberg *B. M.* Attitudes Toward Nuclear Waste. RHIZIKON: Risk research report 12. Sweden: Stockholm School of Economics, Center for Risk Research, 1993.
12. Sjoberg L., Wahlberg A . Risk perception and new age beliefs // Risk Analysis, 2002.
13. Delfabbro P., Thrupp L. The social determinants of youth gambling in South Australian adolescents // Journal of Adolescence, 2003.
14. Derevensky L., Gupta R. , Nower L. The relationship of impulsivity, sensation seeking, coping, and substance use in youth gamblers // Psychology of Addictive Behaviors, 2004.
15. Dockins C , Jenkins R. R., Owens N., Simon N.B , Bembenek W.L . Valuation of childhood risk reduction: the importance of age, risk preferences and perspective // Risk Analysis, 2002.
16. Шоломицкий А.Г. Теория риска. Выбор при неопределенности и моделировании риска. М., 2005.

Internet saytlari:

1.www.cov.uz -O'zbekiston Respublikasi hukumat porlali